

IDENTITETSMISBRUG

TRE FORMER FOR IDENTITETSMISBRUG

- Misbrug af betalingskortoplysninger
- Misbrug af identitetsoplysninger for at få økonomisk gevinst
- Misbrug af identitetsoplysninger for at chikanere offeret (ærekærnkelse)

HVILKE IDENTITETSOPLYSNINGER KAN MISBRUGES

- Pas
- Kørekort
- Sundhedskort
- NemID
- Betalingskort

SÅDAN MISBRUGES OPLYSNINGER TIL ØKONOMISK VINDING

- Køb, leje eller leasing af varer i fysiske butikker
- Køb af varer i webbutikker
- Pengeoverførsel i netbank
- Oprettelse af forbrugslån (kviklån)
- Oprettelse af virksomhed
- 'Strandet besked' fra 'ven/familyemedlem', som beder om penge
- CEO-bedrageri
- Handelsbedrageri
- Datingbedrageri

SÅDAN MISBRUGES IDENTITETSOPLYSNINGER TIL ÆREKRÆNKELSE

- Oprettelse af falsk profil på sociale medier
- Overtagelse af den udsattes profil eller konto
- Uønsket deling og/eller manipulering af billeder/videoer

HVEM BLIVER RAMT?

Tre grupper er typisk ramt:

- Ældre og svage borgere. Ofrene franarres deres oplysninger, fx ved, at en svindler ringer og udgiver sig for at være ansat hos en myndighed (fx SKAT eller offerets bank).
- Afpresning og svindel i gademiljøet. Sårbare personer, som færdes på gaden, kan blive udsat for at få deres identitetsoplysninger misbrugt. Det kan fx ske ved, at de låner deres identitetsoplysninger ud eller bliver truet til at aflevere deres NemID.
- Personer, som låner eller får taget deres NemID-oplysninger af nogen, de stoler på. Det kan fx være familie, kæresten eller venner, som udnytter situationen, fx ved at optage lån med de "lånte" identitetsoplysninger.

ØKONOMISK IDENTITETSMISBRUG

Økonomisk identitetsmisbrug sker ved, at kørekort/pas eller NemID bliver misbrugt. Kørekortet og/eller passet kan være tabt eller stjålet. Gerningspersonen bruger kørekortet/passet til at købe på kredit, og det foregår typisk i fysiske butikker. For at oprette et lån eller købe på kredit på nettet, skal man som regel bruge NemID.

Man kan komme til at hæfte for lån, som er optaget med NemID. Hvis der er brugt NemID til at indgå låneaftalen, er der stor sandsynlighed for, at virksomheden holder fast i sit krav. Der er desuden stor sandsynlighed for, at virksomheden får medhold i fagedretten, hvis sagen kommer for retten.

KONSEKVENSER

Økonomisk identitetsmisbrug kan påvirke ofrene psykisk ved at de frygter for konsekvenserne af misbruget og hvad fremtiden bringer. De frygter ofte, at der kommer flere regninger, og de er i tvivl om, hvorvidt de hæfter for tabet. I særligt alvorlige tilfælde kan det føre til angst eller depression.

Ved ærekrænkende identitetsmisbrug spiller frygt også en central rolle. Det er typisk frygt for, hvem der står bag chikanen, hvordan omverdenen vil reagere, om det er muligt at få slettet materiale osv. Der findes ikke tal på, hvor stor en del af ofrene, der lider af store psykiske konsekvenser af misbruget af deres identitetsoplysninger.

De psykiske konsekvenser minimeres, hvis de ramte føler sig støttet af myndighederne og samfundet, og hvis politiet optager anmeldelserne og støtter de ramte i deres følelse af, at de er udsat for en krænkelse.

SPÆRRING AF KORT OG OPLYSNINGER

I dag er det muligt at spærre sine betalingskort og sit NemID nøglekort, men det er ikke muligt at spærre pas og kørekort.

DKR kan se et forebyggelsespotentiale i at kunne spærre sit kørekort, pas eller sundhedskort. På nuværende tidspunkt er det muligt at bede politiet eller borger.dk om at gøre kortene ugyldige.

Kilde: Peter Kruize, maj 2019: 'Identitetsmisbrug belyst fra flere vinkler'

SÅ MANGE BLIVER RAMT

Omkring 2,5 % af den danske befolkning har været udsat for betalingskortmisbrug i 2017. Det økonomiske tab dækkes som regel af en tredjepart (f.eks. kortselskabet). Misbrug af betalingskort er dermed relativt omkostningsfrit for dem, der rammes.

0,9 % af den danske befolkning har i 2017 været udsat for misbrug af identitetsoplysninger med henblik på økonomisk gevinst.

Virksomhederne står for 91 % af det samlede årlige tab, mens dem hvis identitet er blevet misbrugt, hæfter for 9 % af tabet. Især når NemID-oplysninger er blevet misbrugt, er der stor sandsynlighed for, at offeret hæfter for tabet.

Kilde: Peter Kruize, 2018: Internetkriminalitet 2017